

№ 43

**З повідомлення Поліції безпеки та Служби безпеки (СД)
Німеччини з характеристикою руху опору ОУН (С.Бандери) й
ОУН (А.Мельника) та позиції групи гетьмана Скоропадського**

Берлін

18 вересня 1942 р.

Шеф поліції безпеки і СД
Штаб команд

Берлін, 18 вересня 1942 р.
Секретно!

Повідомлення з окупованих територій Сходу № 21

(...)

У Вінниці (Україна) заарештовано 4 особи за комуністичну діяльність.

Рух Бандери

У порівнянні з минулим місяцем не відбулося значних змін у діяльності українського руху опору. У загальному спостерігається, що активність групи Бандери щодо охоплення навіть останнього українця постійно зростає. Бандерівська група завжди виявляється найрадикальнішим українським самостійним рухом. Протягом попередніх місяців у першу чергу пропаганда велася у Західній та Центральній Україні, але поступово ця робота розповсюдилась на решту українських областей. Особливо вираженою в бандерівському русі є ворожість до німців. Неодноразово наголошувалося на тому, що необхідно прогнати німців із країни. З нагоди усунення спроби повстання у Кам'янці-Подільському та околиці було встановлено, що до нелегальних груп руху опору належать не лише члени групи Бандери, але і комуністичні функціонери, які працювали під прикриттям українського освітянського об'єднання "Просвіта". Вартим уваги є висловлювання керівника ОУН на Волині Остапа*, який сказав:

"Українські націоналісти мусять тепер знову більше орієнтуватися на Радянську Росію і всіма засобами їй допомагати, бо від німців українському народу очікувати нема чого; після закінчення війни з українцями все одно будуть поводитися як із рабами, оскільки кожен німецький солдат має отримати у власність в Україні 40-50 гектарів землі, які потім муситиме обробляти місцеве населення".

У середині серпня в Кам'янському було перехоплено пропагандистські матеріали українського руху опору, за яким, правдоподібно, стоїть група Бандери; до цього часу відбулося 3 арешти. Серед заарештованих

* Див.док. № 40.

знаходиться директор театру Кам'янського.

24-го і 25.8.1942 поблизу Шанкова Рівненської області було знайдено декілька листівок із надписом: “Слово українських націоналістів у першу річницю проголошення самостійної Української держави у Львові 30.6.41”. У цих листівках, поміж іншим, написано:

“Проїшло багато років з тих пір, коли наші предки завоювали землю, де ми зараз живемо, мечем, плугом і славою. Роками захищали вони своїми тілами сонячну та багату Україну від диких загарбників та розбійників. Найкращі полягли у боях, померли у полоні від холоду та голоду, але ніколи не складали вони зброю, і завжди приходив час святкувати перемогу.

Так було вчора, є сьогодні і так буде й завтра. Ніколи не продамо ми нашої свободи за гарний шматок хліба від чужого загарбника, за “нову високу культуру” чи за “нелюдську ідею”. Ми хочемо власної культури, власного хліба і бути вільними та щасливими. Ти здобудеш Українську державу або загинеш у боротьбі за неї. Україна живе і буде жити. І чого б не сталося в Україні, незалежно, які б орди не тягнулися через нашу країну, які б ідеї та теорії не нав'язували б нам чужинці, український народ не дасть зрушити себе з правильного шляху. Ще не вмерла Україна!”

У Миколаєві після довгих спостережень було схоплено чотирьох учасників банди, що активно виявляли ворожість до німців і мали в наявності різноманітний друкований матеріал. Заарештовані належали до служби забезпечення суспільного порядку української міської адміністрації.

У Києві було схоплено п'ятьох учасників українського шуцманшафту [охоронної поліції], оскільки вони підозрювали[ся] як активісти правдоподібно бандерівського руху. В одного із затриманих було виявлено нелегальні листівки та револьвер.

У Ворочі було заарештовано 2 бандерівців.

У Херсоні спостерігається посилена робота бандерівців, що займають високі посади.

У Києві 12.8.1942 було схоплено 8 осіб через підозру в участі в українському русі опору. Серед них знаходиться українець Ярослав Гребенюк, який, за припущенням, виготовив фальшиві документи і штампель для застреленого під час втечі бандерівського функціонера з псевдо Піп.

Рух Мельника

Так само, як і група Бандери, розвивається у Райхскомісаріаті України і посилена активність руху Мельника. Але, на противагу бандерівцям, учасники групи Мельника поведуться обережніше. Мельниківський рух зумів запрягти у свою роботу українські церковні кола. Мельниківці зосереджувалися в Києві у так званій Національній раді. Ця

група продовжує мати певний політичний вплив, хоча сама Національна рада тим часом зліквідована.

Рух гетьмана Скоропадського

Окрім груп Бандери та Мельника група гетьмана Скоропадського також знаходить у Києві ряд прихильників. Переважно йдеться про інтелектуалів та представників старого покоління. Ними ведеться в загальному стримана та дружелюбна до німців політика.

ВА R 58/222/76-78; Косик В.М. Україна в Другій світовій війні у документах. Збірник німецьких архівних матеріалів (1941-1942). Т.2. – Львів. – 1998. – С.272-274.

№ 44

З повідомлення Поліції безпеки та Служби безпеки (СД) Німеччини про заклик ОУН (С.Бандери) до українського народу здійснити національну революцію задля незалежності України

Берлін

25 вересня 1942 р.

Шеф поліції безпеки і СД
- Штаб команд -

Берлін, 25 вересня 1942р.
Секретно!

Повідомлення з окупованих територій Сходу № 22

(...)

УКРАЇНСЬКИЙ РУХ ОПОРУ

Начальник поліції безпеки і СД у Кракові захопив листівку руху **Бандери**, виготовлену методом копіювання, в якій висловлюється ставлення до організованої советами і поляками бандитської боротьби. Листівка озаглавлена: “Партизанська боротьба і наша точка зору на неї”.

У ній, між іншим, сказано:

“Український народ ще раз переконався, що мета тих, хто бажає “звільнити” Україну, є та ж сама - байдуже, чи їхнім лозунгом є захист російської батьківщини, нова Європа чи щось інше. Тому що під прикриттям лозунгів вони бажають запрягти частину українців до свого возу і взяти на службу як власних рабів, непокірних же ліквідувати якнайскоріше, щоб після власної перемоги безпечно почувати себе на багатих українських землях.